

P u s u d o k o p o n t e n t a
na doktorandskú dizertačnú prácu Mgr. Jiřího Hrabáka
Multifunkční zemědělství v Česku po vstupu do Evropské unie: Konceptualizace, vývoj
a regionální diferenciacie

Študijný program: Sociální geografie a regionální rozvoj
Školiace pracovisko: Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje,
Přírodovědecká fakulta Univerzity Karlovy, Praha,
Vedúci dizertačnej práce: RNDr. Vít Jančák, Ph.D.

Technické údaje a ich charakteristika: dizertačná práca bola spracovaná na 190 stranách textu, ktorý bol doplnený 58 obrázkami, 14 tabuľkami, 259 titulmi pramennej literatúry a 34 zdrojmi dát a materiálov. V závere práce bola osnova riadeného rozhovoru s poľnohospodármi. Všetky tituly pramennej literatúry úzko súvisia s témou dizertačnej práce.

Aktuálnosť témy

Pri štúdiu súčasných humánno geografických štruktúr sa často stretávame s medziodborovými vzťahmi a prepojených na rôzne sféry. V rámci geografii poľnohospodárstvo sú vítané práce, ktoré sa zaoberajú multifunkčnosťou, nakoľko poľnohospodárstvo v určitom zmysle stráca výraznú hospodársku dominanciu vo vidieckom priestore. Predložená dizertačná práca Mgr. Jiřího Hrabáka sa zaoberá problematikou konceptu multifunkčnosti v poľnohospodárstve v kontexte premien českého poľnohospodárstva v postsocialistickom období. Preto je táto téma nanajvýš aktuálna.

Stanovenie a splnenie cieľov dizertačnej práce

Hlavným cieľom práce je analyzovať vývoj českého poľnohospodárstva po vstupe do EÚ so zvláštnym zreteľom k uplatňovaniu multifunkčnosti poľnohospodárstva a zhodnotenie vnímania tejto multifunkčnosti vybraným poľnohospodármi. Ciele autor rozdelil do určitých parciálnych častí, predovšetkým zhodnotenie rôznej konceptualizácie multifunkčného poľnohospodárstva v zahraničnej literatúre, analyzovanie vývoj českého poľnohospodárstva po r. 1990 s regionálnym aspektom aj s určitým dôrazom na nekomoditnú produkciu, zhodnotenie vnímanie multifunkčných aktivít poľnohospodárov na mikroúrovni. Cieľ práce ako celok bol splnený.

Metódy spracovania, štruktúra a výsledky dizertačnej práce

Prácu autor rozdelil do 8 kapitol, z ktorých hlavne kapitoly 2 až 7 napĺňali stanovené parciálne ciele. V prvej úvodnej kapitole autor stanovil ciele práce, súčasné poznanie, výskumné otázky a predpoklady a načrtol štruktúru práce. V kapitole autor využil jak domáce ta aj zahraničné pramene.

V druhej kapitole sa autor zameril na obecné východiská multifunkčného poľnohospodárstva vo vzťahu k nekomoditnej produkcii, vidieku, hodnotenie fariem.

V záverečnom zhrnutí si všíma aj jeden z významných prvkov poľnohospodárstva – trvalá udržateľnosť. V kapitole je využitých množstvo literárnych prameňov, predovšetkým anglosaských. Vhodne sú využité aj anglické pojmy pre jednotlivé multifunkčné indikátory. Z geografického hľadiska je najcennejšia podkapitola 2.5.2. zameraná na geografické

multifunkčné poľnohospodárstvo. Podkapitola mohla byť o niečo rozsiahlejšia, príp. doplnená kartografickým výstupom citovaných autorov.

Tretia kapitola je venovaná metodike, kde autor rozoberá metodologické výstupy výskumu vidieka, regionálne diferencie poľnohospodárstva a postoje poľnohospodárov k danej problematike. Kapitola je vyvážená, snád' mohla byť hneď za úvodnou kapitolou.

Vo štvrtej kapitole autor rozoberá premeny českého poľnohospodárstva z časopriestorového hľadiska, pričom čiastočne načrtáva aj medzinárodné súvislosti.

V piatej a šiestej kapitole autor rozoberá multifunkčné poľnohospodárstvo ako nekomoditnú produkciu v nadväznosti na integrálnu súčasť rozvoja vidieka. Kapitola je doplnená množstvo aktuálnych obrázkových príloh, pričom bola použitá jednotná mierka.

V predposlednej kapitole sa autor zamerá na vybrané mikroregióny v Plzenskom kraji – obce s rozšírenou pôsobnosťou (ORP) Tachov, Kralovice, Nepomuky. Autor spracoval podrobne geografickú charakteristiku z bližším pohľadom na využitíu zeme - obr. 50, 51, 52, štruktúrou poľnohospodárskych subjektov – obr. 53, 54, 55 a ekologickým poľnohospodárstvom – obr. 56,57,58. Pri riadených rozhovoroch poží 17 otázok, ktoré boli zamerané na všetky otázky súvisiace s multifunkčným poľnohospodárstvom začínajúcim históriou fariem, ich diverzifikácii a končiac vplyvu sociálneho kapitálu na poľnohospodárstvo.

V ôsmej kapitole za záver práce, ktorý je pomerne hutný a dobre vystihuje analyzované výsledky.

Prínos práce k rozvoju vednej disciplíny

Prínos práce vidím vo viacerých rovinách. Za prvú rovinu možno považovať zosumarizovanie teoreticko-metodologických poznatkov z domácej a zahraničnej odbornej literatúry týkajúcej multifunkčnosti poľnohospodárstva ako výrobného a nevýrobného odvetvia.

Ďalšia rovina je aplikačná, v ktorej autor podal vyčerpávajúci obraz súčasnej priestorovej diferenciácie multifunkčnosti poľnohospodárstva v Česku a predovšetkým miktoregionálny pohľad na danú problematiku.

K práci mám niekoľko poznámok, pripomienok:

1. Nakoľko ide i problém pomerne široký, tomu bol prispôsobený aj rozsah. Pri obhajobe by bolo vhodné niektoré kapitoly zredukovať.
2. V práci sa požívajú obrázkové príloha ale autor ich často zamieňa za mapy.
3. Na s. 66 je podiel rastlinnej výroby 59,2 % a živočíšnej výroby 36,2 % . Čo tvorí ostatok 4,6% ?
4. V takomto type práce sa spravidla nepoužívajú mena ministrov (s. 70), spravidla sa to parafrázuje.
5. V akých jednotkách sú hodnoty na obr. 9 ,10, 17?
6. Pri obr. 19 nie sú dobre čitateľné ostatné plochy a sídla.
7. Často sa v texte opakuje jednotlivé formulácie (s. 87).
8. Pri obr. 33 by sa žiadala popis jednotlivých osí.
9. V tab. 8 by sa žiadala hustota zaľudnenia jednotlivých ORP v porovnaní s krajom, príp. Českom.
10. Počet rozhovorov bol iba 26, v rámci ORP ich bolo 8-9, čo sa zdá byť malo, pričom popis výsledkov bol pomerne rozsiahly.
11. Pri hodnotení jednotlivých aktérov rozhovorov mohla byť uvedená ich jednoduchá demografická analýza (pohlavie, vek, vzdelanie, trvalé bydlisko a pod.).

Celkové zhodnotenie

Pri záverečnom hodnotení dizertačnej práce Mgr. Jířího Hrabáka možno konštatovať, že autor dobre zvládol teoreticko-metodologické pozadie hodnotenia a priestorovej diferenciácia multifunkčnosti poľnohospodárstva v Česko ako aj na mikroregionálnej úrovni. Autor vie dobre pracovať s modernými geografickými prístupmi v rámci humánno-geografických štruktúr. Uvedené poznatky dobre transformoval do textov a grafickej podoby. Problematika regionálnych analýz nadobúda nielen v Česku, ale aj v celosvetovom meradle významné postavenie, preto vysoko hodnotím predloženú prácu a jej výsledky.

Dizertačnú prácu doporučujem k obhajobe a po jej úspešnom priebehu **navrhujem menovanému udeliť akademický titul „philosophiae doctor“ (“PhD.”)**

V Bratislave, 24.02.2017

prof. RNDr. Peter Spišiak, CSc.